

JESTŘEBÍ HORY – VÝCHOD

Krajinný okrsek č. 11

Výměra okrsku	1589 ha
Zájmové obce	Velké Poříčí (384 ha), Náchod (0 ha), Hronov (306 ha), Vysoká Srbská (440 ha), Žďárky (460 ha)
Typologie dle ZÚR	Lesozemědělské krajiny
Základní popis	Okrsek zahrnuje východní část Jestřebích hor mezi údolím Metuje a polskou hranicí a zahrnuje rovněž jižní úpatí hor s přechodem do nížinné otevřené krajiny Hronovska a Poříčska, tvořícím – spolu s protějšími svahy západní části Jestřebích hor – vstupní bránu či nástupiště do Policka a následně i Broumova.

Vlastní krajina dle ÚSK KHK	Broumovsko, Náchodsko
Katastrální území	Velké Poříčí (384 ha), Malé Poříčí (0 ha), Malá Čermná (92 ha), Hronov (189 ha), Žabokrký (25 ha), Žďárky (460 ha), Zlíčko (137 ha)
Platná ÚPD	ÚP Vysoká Srbská 2011, rozpracovanost změna č. 1 ÚP Vysoká Srbská, UPM Hronov 2005, změna č. 1 ÚPM Hronov 2012, ÚP Velké Poříčí 2007, změna č. 1 ÚP Velké Poříčí 2008, změna č. 2 ÚP Velké Poříčí 2011, změna č. 3 ÚP Velké Poříčí 2013, změna č. 4 ÚP Velké Poříčí 2016, ÚP Náchod 2016, rozpracovanost změna č. 1 ÚP Náchod, ÚS veřejného prostranství "Nad nemocnicí" (lokalita Z21/n, Z9/sm a P13/n + koridor ZDk4 Územního plánu Náchod) 2019, ÚP Žďárky 2016
Zpracované komplexní pozemkové úpravy	v rámci okrsku nebyly zpracovány

RÁMCOVÉ PODMÍNKY VYUŽITÍ (ÚZEMNÍ PLÁNY OBCÍ)

Podmínky pro uspořádání krajiny (vztah sídlo krajina)	Sídla v horské části (Zlíčko - Vysoká Srbská, osady Sedmákovice, Zálesí a Závrchy), ale i Žďárky svým charakterem a urbánní strukturou patří do podhorských typů vesnic, majících dobré provázanosti s krajinou. Žďárky již plně přecházejí přímo do zemědělské krajiny, takže mají v dolní části podstatně méně související „přechodové“ zeleně. V členitém území je sice stále přítomna proměnná morfologie, v porovnání se severně mezujícími krajinnými okrsky však nabízí méně atraktivních bodů a výhledů.
Využití ploch	<p>Relativně velké rozvojové plochy v řadě částí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ve Žďárkách rozvoj SV na západním okraji pojištěn ochrannou zelení do otevřené krajiny, plochy rozvoje BV v JV části nutno pojiřit v přechodu do krajiny a etapizovat. Drobné další rozvoje, celkově příliš optimistický rozvoj, obtížné udržet údolní polohu sídla; • Zálesí s výhledy do krajiny na jih rozptýlenou formou zástavby, jejíž doplňování není žádoucí • Zlíčko – masivní rozvojové plochy BV ve velkých prolukách, ale i na okrajích zástavby, nutnost etapizace a pojištění plynulosti přechodu sídla do otevřené krajiny; • Závrchy, Mokřiny, Sedmákovice – vývoj sídel ukončen, zvláště drobných rekreačních objektů • Hronov – okraj města do okrsku s větším rozvojem BV potřebuje regulativně zajistit plynulost přechodu do krajiny; • Z Velkého Poříčí k letišti – nebytové využití při spojení ve směru na letiště.
Podmínky pro turismus a rekreační využití krajiny	Stabilizované podmínky pro turisty a cyklisty, zlepšení podmínek a zmnožení příležitostí by bylo vítáno. V porovnání s jinými se zde nalézají méně atraktivních cílů turistiky.
Ochrana přírodních hodnot	Severní část krajinného okrsku spadá do CHKO Broumovsko – chránit lesní pozemky a okolí vodních toků v extravilánu jako přísně nezastavitelné území pro rozvoj těchto hodnot. Památný strom – Bartoňovy jasany (5ks), Bohdalova lípa, Kosova lípa; zajistit nezastavitelnost pozemků v rámci ochranného pásma.

Ochrana kulturních a historických hodnot	<p>Na území okrsku se nalézají řada hodnotných objektů včetně památkově chráněného domu ve Zlíčku, kaple z 19. stol., statky roubené i zděné, četné objekty drobné lidové architektury i několik menších území potenciálních archeologických nálezů.</p> <p>Na strategických místech se nalézají několik objektů ze souboru staveb Československého pohraničního opevnění, jmenovitě lehkých objektů typu LO36.</p>
Ochrana estetických hodnot a krajinného rázu	<p>Zachovat siluetu sídel a zajistit ochranu zemědělské krajiny před vstupy dalších hmotově výrazných staveb zemědělské prvovýroby. Podporovat drobnější měřítko členění zemědělských pozemků převážně v jižní části okrsku.</p> <p>Zachovat harmonický výraz některých sídel (Závrchy, Mokřiny, Sedmákovice) uzavřených v lesních porostech společně s lesními scenériemi.</p> <p>Severní polovina okrsku spadá do CHKO Broumovsko, kde bylo zpracováno preventivní hodnocení krajinného rázu. Zásady tohoto hodnocení je možné vztáhnout i na jižní část území okrsku.</p> <p>Jedná se o území s vysokým stupněm ochrany (II pásma) krajinného rázu (Vorel et al. 2010):</p> <p>V pásmu II je nutno novou výstavbou, přestavbou nebo změnou využití území respektovat existující charakteristické a cenné vizuální vztahy zástavby a krajinného rámce včetně existujícího vztahu zastavěných a nezastavěných ploch. Nová zástavba dotváří urbanistickou strukturu na volných plochách uvnitř zastavěného území mimo lokality s typickými znaky tradiční zástavby a urbanistické struktury.</p> <p>V pásmu II je možná výstavba na v okrajových částech existující zástavby, zejména v kontextu s existujícími lokalitami novodobé zástavby. Nesmí přitom dojít k negativní změně existující siluety zástavby nebo výraznému narušení přechodu zástavby do krajiny.</p> <p>Nová výstavba nebo změna využití území nesmí výrazněji snížit význam přírodních prvků a struktur krajiny v krajinné scéně.</p> <p>Při hodnocení vlivu záměrů na krajinný ráz nelze v pásmu II připustit silný zásah do některého z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.</p> <p>V pásmu II nelze připustit takové zásahy, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu na hranici přijatelnosti.</p>
Podmínky pro zlepšení vodního režimu	<p>Vytváření územních podmínek (nezastav. území) v rámci vodotečí a jejich okolí. V rámci zastavěných území sídel podél vodních toků (Žďárky) počítat s přírodě blízkými PPO (PBPO). V rámci ÚPD prověřit a následně stabilizovat plochu pro umístění suchého poldru v bočních údolích toku Brlenky pod Sedmákovici a na Strouženském potoce.</p> <p>Údolní nivu vodních toků je nutné respektovat jako významnou plochu pro rozliv vod při povodňových stavech a jako lokalitu s významným biologickým a ekostabilizačním potenciálem. Dále mimo sídla podpořit PBPO snížením kapacity koryta revitalizací a formou zvýšení kapacity rozlivů do údolní nivy, které se podílí na transformaci povodňových průtoků.</p> <p>Vyřešit odkanalizování (čištění odpadních vod ve Vysoké Srbské a osadách).</p>
Podmínky protierozní ochrany a ochrany ZPF a PUPFL	<p>Zemědělská půda v okrsku se rozprostírá zhruba na 826 ha, což činí téměř 52 % výměry celého okrsku. U přibližně 53 % půdních bloků je evidována kultura standardní orná půda a u přibližně 45 % půdních bloků je evidován trvalý travní porost.</p> <p>Nové zastavitelné plochy je doporučeno situovat mimo půdy s nejvyšší produkční schopností. Tyto plochy je nutno vymezovat v souladu s § 55 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a § 4 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. V případě realizace záborů zemědělského</p>

	<p>půdního fondu a vymezení nových zastavitelných ploch je doporučeno vymezovat tyto plochy takovým způsobem, aby docházelo k co nejnížší fragmentaci zemědělského půdního fondu. Důležité je především zamezit vzniku podměrečných ploch, které nejsou z hlediska dalšího zemědělského užívání účelně využitelné.</p> <p>Lesní porosty tvoří v rámci okrsku méně výrazný podíl výměry kolem 455 ha, což činí přibližně 29 % výměry celého okrsku. Z hlediska kategorizace mají dominantní zastoupení lesy zvláštního určení a lesy hospodářské. Z hlediska podrobnějšího popisu lesních ekosystémů převažují hospodářské lesy jehličnaté, bučiny a hospodářské lesy smíšené. Klasifikace dle smíšenosti vykazuje zastoupení jehličnatých lesů přibližně 86 %, smíšené porosty pak mají zastoupení zhruba 12 %. Z hlediska potenciální přirozené vegetace lze v území identifikovat převážně oblast bučiny s kyčelnicí devítilistou a v menším rozsahu pak oblast bikové bučiny. Zájmový okrsek se nachází ve třetím – dubovo-bukovém, čtvrtém – bukovém a pátém – jedlo-bukovém lesním vegetačním stupni.</p> <p>V případě realizace záborů pozemků určených k plnění funkce lesa a vymezení nových zastavitelných ploch je doporučeno vymezovat tyto plochy takovým způsobem, aby docházelo k co nejnížší fragmentaci lesních porostů – pozemků určených k plnění funkce lesa. Důležité je především zamezit vzniku podměrečných ploch, které nejsou z hlediska dalšího hospodaření účelně využitelné a zároveň představují potenciální riziko z hlediska snížení jejich ekologické hodnoty.</p>
Podmínky pro zlepšení biodiverzity a ekologické stability	<p>Jižní část okrsku je charakteristická velkými plochami ekologicky málo stabilních bloků orné půdy protkané vodotečemi (přítoky Metuje). Z hlediska fragmentace se jedná o relativně málo fragmentované území, přičemž velké plochy orné půdy, letiště nad Velkým Poříčím atp. fragmentaci území zvyšují.</p> <p>Severní část okrsku korelující s hranicí CHKO spadá do jádrové zóny Biotopu vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců (mimo zastavěná území). V rámci ÚPD zajistit nezastavitelnost volné krajiny mimo dostavbu stávajících sídel.</p> <p>V rámci ÚP obcí zpracovat a zpřesnit vedení regionálního biokoridoru a umístění regionálních biocenter ÚSES ze ZÚR KHK (RBC 1634 U Sedmákovic, H076 Hronovské; RBK 765/2). Od této sítě regionálního ÚSES následně odvodit vedení lokálních prvků včetně vložených lokálních biocenter. V rámci vymezení ÚSES v ÚPD dbát na nejnovější metodická doporučení MŽP (zejména reprezentativnost a typ spojovaných cílových společenstev, pro který je ÚSES vymezován). Na pozemky zpřesnit a následně realizovat navržené lokální biokoridory a biocentra ÚSES – V rámci ÚPD tyto prvky dlouhodobě stabilizovat a připravit k realizaci jako VPO.</p> <p>Vymezení nezastavitelnosti ploch pro realizaci interakčních prvků ÚSES – s ohledem na další krajinotvorné funkce (viz protierozní ochrana a zlepšení vodního režimu)</p>
Podmínky pro využití brownfields a míst se zvýšenou ekologickou zátěží	<p>V okrsku lze dle ÚAP ORP Náchod identifikovat 3 staré ekologické zátěže. V k. ú. Velké Poříčí se jedná o skládku u letiště, která je již rekultivována. Pouze malé riziko představují potenciální výluhy do povrchových vod, ovlivnění podzemních vod nehrozí. V k. ú. Vysoká Srbská se jedná o skládku Vysoká Srbská a v k. ú. Žďárky se jedná o skládku Žďárky – Přední Zada. Před vymezením nových funkčních ploch v těchto územích je doporučeno výše uvedené lokality konkrétněji prověřit tak, aby nemohlo v rámci nového funkčního využití dojít k nepříznivému ovlivnění životního prostředí nebo lidského zdraví.</p> <p>Brownfields nejsou v území nevymezeny, neboť evidovaný brownfield v Malé Čermné zanikl, neb zde bylo obnoveno bydlení.</p>

RÁMCOVÁ DOPORUČENÍ PRO OPATŘENÍ (VEŘEJNÁ SPRÁVA, SPRÁVCI ÚZEMÍ, VLASTNÍCI)

<p>Doporučení pro zlepšení vodního režimu</p>	<p>Zvýšit retenci krajiny. Revitalizovat pramenné části toků. V místě prameniště na horním úseku bezejmenného vodního toku (pravostranný přítok Brlenky) zcela minimalizovat technické vodohospodářské zásahy a ponechat maximální prostor pro přirozený vodní režim, zasakování a odvod vod dále do povodí. Dále doporučujeme prověřit možnosti výstavby malých vodních nádrží (tůní či rybníků) pro zadržení vody v krajině.</p> <p>Na plochách polí a trvalých travních porostů zvážit funkčnost a význam starých melioračních investic, které jsou v mnoha případech již kontraproduktivní i pro konvenční zemědělské hospodaření. Cílem je přinést do ploch zemědělské krajiny plochy mokřadů, tůní a revitalizovaných drobných vodních toků či historických melioračních struh sloužících ke zpomalení odtoku.</p> <p>Zajistit ochranu fungující retence v nivách toků mimo zastavěné území a dále lokálně podpořit PBPO snížením kapacity koryta revitalizací a formou zvýšení kapacity rozlivů do údolní nivy, které se podílí na transformaci povodňových průtoků.</p> <p>V rámci zastavěného území Žďárek vhodně realizovat PBPO snížením kapacity koryta revitalizací a formou zvýšení kapacity rozlivů do údolní nivy, které se podílí na transformaci povodňových průtoků, důsledně chránit nivu a rozlivná území před zástavbou. (složený profil se stěhovavou kynetou - revitalizovaným korytem).</p>
<p>Doporučení pro zemědělství</p>	<p>Na základě výsledků analytické části týkající se zemědělského půdního fondu v zájmovém okrsku lze konstatovat, že lze u řady pozemků v tomto okrsku identifikovat vysoké ohrožení vodní erozí. V rámci tohoto okrsku je doporučeno klást důraz na dodržování pravidel protierozní ochrany, především z hlediska organizačních a agrotechnických protierozních opatření, případně upřednostnění provedení komplexních pozemkových úprav v rámci ORP Náchod.</p> <p>Jako nejproblematictější katastrální území se v rámci tohoto okrsku jeví k. ú. Velké Poříčí. V tomto k. ú. je doporučeno dát maximální prioritu zpracování KoPÚ. Doporučeno je také v maximální možné míře provádět obdělávání orné půdy po vrstevnici, vyloučení erozně nebezpečných plodin z osevních postupů a realizace dalších organizačních a agrotechnických protierozních opatření. Doporučeno je rovněž členit rozlehlější půdní bloky travnatými pásy. Doporučeno je také doplnit dopravní síť, především hierarchicky nižších tříd a polních cest doprovodnou zelení.</p> <p>Na základě analýz vyplývajících z doplňujících průzkumů a rozborů a upřesňujících terénních průzkumů provedených v rámci návrhové části územní studie krajiny je tato opatření doporučeno přednostně realizovat na následujících půdních blocích: 1602/13 (k. ú. Velké Poříčí), 1702/18 (k. ú. Velké Poříčí), 0705/17 (k. ú. Velké Poříčí a Žďárky), 1806/33 (k. ú. Velké Poříčí) a 1701/2 (k. ú. Velké Poříčí).</p> <p>Z hlediska požadavků na realizaci podrobnějších protierozních opatření bylo v rámci okrsku identifikováno několik půdních bloků, u kterých je doporučeno provést zatravnění nebo technické protierozní opatření. Tyto půdní bloky jsou zřejmě z mapových příloh územní studie krajiny.</p> <p>Významná část okrsku zasahuje do III. zóny CHKO Broumovsko a drobná část se nachází v I. zóně CHKO. Hospodaření v okrsku je tedy nutno podřídít požadavkům ochrany přírody a krajiny. Požadavky pro hospodaření v CHKO Broumovsko s akcentem na protierozní ochranu jsou uvedeny níže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachovávat stávající funkci luk a pastvin, jejich přeměna na ornou půdu je možná pouze ve výjimečných případech,

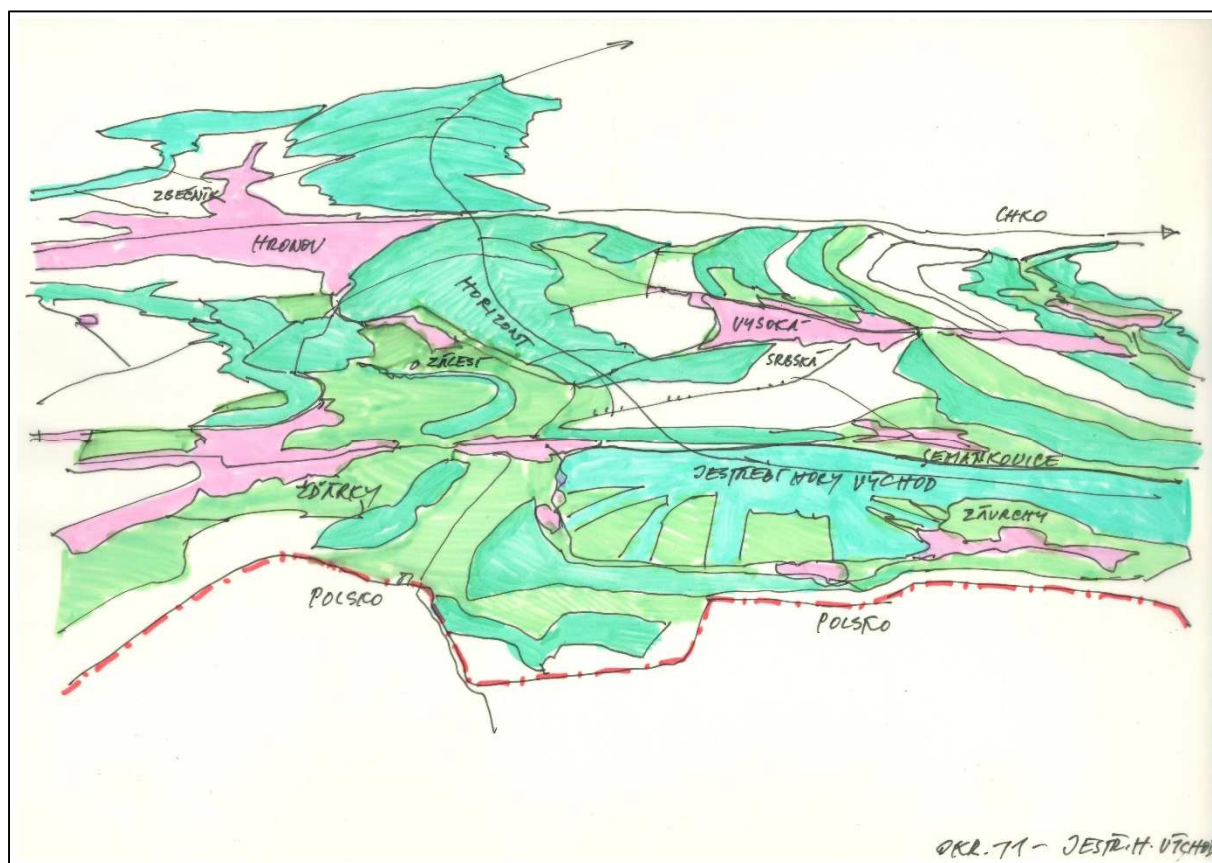
	<ul style="list-style-type: none"> • pastvu provádět v souladu s ekologickou únosností pozemků, tzn. nepřekračovat výši přípustného stavu zvířat, aby nedocházelo k ohrožení pozemků erozí, • diverzifikovat biotopy v krajině, zejména zachovat křovinné biotopy, remízy, lesní lemy, meze, • podél vodních toků zachovat pruh TTP minimálně v šířce funkční nivy podle erozního ohrožení.
Doporučení pro lesní hospodářství	<p>Vzhledem ke skutečnosti, že významná část okrsku zasahuje do III. zóny CHKO Broumovsko a drobná část lesních porostů se nachází v I. zóně CHKO Broumovsko, je nutno podřídit hospodaření v těchto lokalitách požadavkům ochrany přírody a krajiny. Požadavky na hospodaření v jednotlivých zónách jsou uvedeny v bodech níže:</p> <p>Lesy v I. zóně budou plnit převážně mimoprodukční funkce. V I. zóně budou cíleně pěstovány porosty stanovištně původních dřevin (v závislosti na stanovištích zejména listnáče, jedle, ale na stanovištích jejich přirozeného výskytu i borovice lesní a smrk ztepilý). Geograficky nepůvodní druhy se prakticky nebudou vyskytovat, s výjimkou modřínu opadavého se s jejich dalším využitím neuvažuje. Lesní porosty budou smíšené (jednotlivě nebo skupinově), druhově, věkově a prostorově diferencované, s vysokou ekologickou stabilitou. Při obnově lesních porostů se bude maximálně využívat přirozená obnova stanovištně původních dřevin, ve vhodných podmínkách budou při obnově využívány výběrné principy. V lesích bude běžně zůstat část odumřelého dřeva různých dimenzí pro udržení biodiverzity. Dřeviny a jejich zastoupení budou při umělé obnově voleny podle přirozených dřevinných skladeb. V části I. zóny (vybrané části NPR) budou lesy ponechány samovolnému vývoji včetně neprovádění nahodilých těžeb a výsadeb dřevin.</p> <p>Ve III. zóně budou lesy obhospodařovány běžným způsobem. Budou pěstovány porosty produkčně významných geograficky původních druhů, zejména smrk ztepilý, borovice lesní, buk lesní s příměsí dalších stanovištně původních druhů zajišťující jejich větší odolnost proti kalamitám a ekologickou stabilitu. Porostní skladba i struktura bude zjednodušená. V závislosti na ekologických nárocích dřevin a stanovištních podmínkách se bude uplatňovat přirozená i umělá obnova.</p> <p>Z hlediska těžebně-dopravních technologií bylo v rámci okrsku identifikováno několik porostů, ve kterých je doporučeno aplikovat specifické těžebně-dopravní technologie. Tyto lesní porosty jsou zřejmé z mapových příloh územní studie krajiny.</p>
Doporučení pro tvorbu ekologicky stabilní krajiny	<p>Stávající aleje a stromořadí doprovázející silniční komunikace a polní cesty udržovat a dosazovat. V lokalitě je celá řada míst pro novou výsadbu (tvorbu mezí) na pomezí půdních bloků a podél stávajících i historických a polních cest (např. jako interakční prvky ÚSES).</p> <p>Doplnění liniové zeleně, mezí či travnatých pásů do intenzivně zemědělsky využívané jižní části okrsku je vhodné pro posílení ekostabilizační funkce zemědělské krajiny.</p>
Doporučení pro prostupnost krajiny	<p>Migrační prostupnost bioty: Migrační prostupnost okrsku pro terestrické biotu je vcelku dobrá. Migrační bariéry pro vodní živočichy na toku Brlenky a jejich přítocích nebyly zmapovány.</p> <p>Lidská prostupnost: Prostupnost krajiny je dobrá, neboť stále dominuje neplocený zemědělský půdní fond. Problémem je minimum propojovacích komunikací etc. Chybí železniční spojení, obtížnější je i dojezd na páteřní komunikaci II/303.</p>
Ostatní doporučení	<p>Turistika: Okrsek disponuje dostatečnými podmínkami pro turisty i cyklisty, představuje další startovací místo pro nástup turistů na Broumovské stěny, schopné odlehčit hlavním směrům.</p>

Staré ekologické zátěže: Vzhledem ke skutečnosti, že žádná z lokalit, ve kterých byly identifikovány kontaminace, nebyla doposud podrobněji hodnocena, je doporučeno se podrobněji zaměřit na jejich zhodnocení a sanaci.

Pozůstatky hornické činnosti – lokalita V Dolích ve Žďárkách. Hraniční přechod Žďárky – Stroužný s vyloučením automobilové dopravy.

SCHÉMA KRAJINNÉHO OKRSKU

FOTODOKUMENTACE

Panorama Zlíčko-Žďárky

Zvonička v Závvrchách

Lesní osada Závvrchy

